

नेपाल सरकार

सङ्घीय मामिला तथा स्थानीय विकास मन्त्रालय

सिंहदरबार, काठमाण्डौ

(कर्मचारी प्रशासन तथा आन्तरिक व्यवस्थापन शाखा)

पत्र संख्या: ०७३/०७४

चलानी नं. ३१२१

मिति २०७३/११/२४

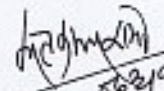
विषय : स्थानीय तहको शासन सञ्चालन सम्बन्धमा जारी गरिएको आदेश, २०७३ ।

अत्यन्त जरुरी

श्री स्थानीय विकास अधिकारीहरु सयै,
७५ जिल्ला ।

नेपालको संविधानको धारा २९५ को उपधारा (३) बमोजिम कायम भएका गाउँपालिका, नगरपालिका र संविधान बमोजिमका जिल्लासभामा निर्वाचित जनप्रतिनिधि बहाल नभएसम्म तत् तत् स्थानीय तहबाट तत्काल सेवा प्रवाहलाई निरन्तरता दिनुपर्ने हुँदा नेपाल सरकार (मन्त्रिपरिषद्) को मिति २०७३ फागुन ९ गतेको निर्णय अनुसार स्थानीय तहको सञ्चालन तथा व्यवस्थापनका लागि गाउँपालिका र नगरपालिकाको संख्या र सीमाना कायम भएको मितिदेखि लागू हुने गरी नेपालको संविधानको धारा ३०२ को उपधारा (१) बमोजिम स्थानीय तहको शासन सञ्चालन सम्बन्धमा जारी गरिएको आदेश, २०७३ यसैसाथ संलग्न छ ।

उक्त आदेशमा भएको व्यवस्था बमोजिम गाउँपालिका र नगरपालिकाको संख्या र सीमाना कायम भएको सूचना नेपाल राजपत्रमा प्रकाशन भएको मितिदेखि नै स्थानीय तहहरुको कार्यालय स्थापना गरी सोही बमोजिम सेवा प्रवाहलाई निरन्तरता दिनुपर्ने भएकोले सो आदेश बमोजिम गर्नु/गराउनु हुन नेपाल सरकार(सचिवस्तर) को मिति २०७३/११/२४ को निर्णयानुसार अनुरोध छ ।

०६/११/२४
(भरत कुमार शर्मा)
उपसचिव

बोधार्थ

श्री सूचना तथा विद्युतीय शासन शाखा :- मन्त्रालयको Website मा Upload गरिदिनुहुन ।

स्थानीय तहको शासन सञ्चालन सम्बन्धमा जारी गरिएको आदेश, २०७३

नेपाल सरकार (मं.प.) को निर्णय मिति २०७३/११/०९।

नेपालको संविधानको धारा २९५ को उपधारा (१) बमोजिम कायम भएका गाउँपालिका, नगरपालिका र संविधान बमोजिमका जिल्लासभामा निर्वाचित जनप्रतिनिधि बहाल नभएसम्म तत् तत् स्थानीय तहबाट तत्काल सेवा प्रवाहलाई निरन्तरता दिनुपर्ने हुँदा नेपाल सरकार (मन्त्रिपरिषद्) को मिति २०७३ फागुन ९ गतेको निर्णय अनुसार स्थानीय तहको सञ्चालन तथा व्यवस्थापनका लागि गाउँपालिका र नगरपालिकाको संख्या र सीमाना कायम भएको मितिदेखि लागू हुने गरी नेपालको संविधानको धारा ३०२ को उपधारा (१) बमोजिम देहायको आदेश जारी गरिएको छः-

क. कार्य सञ्चालन र सेवा प्रवाह

१. नेपालको संविधान बमोजिम कायम भएका गाउँपालिका र नगरपालिकाले आफ्नो गाउँपालिका वा नगरपालिकाको नामबाट कार्य सञ्चालन गर्ने । कुनै गाउँपालिका वा नगरपालिकाको नाम वा केन्द्र परिवर्तन गर्नु परेमा सम्बन्धित गाउँपालिका वा नगरपालिकामा निर्वाचित जनप्रतिनिधि बहाल भएपछि ६ महिनाभित्र गाउँसभा वा नगरसभामा तत्काल कायम भएका सदस्य संख्याको सामान्य बहुमतको निर्णयबाट त्यस्तो नाम वा केन्द्र परिवर्तन गर्न नेपाल सरकार समक्ष सिफारिश गर्ने र नेपाल सरकारले त्यस्तो सिफारिश प्राप्त भएपछि नेपाल राजपत्रमा सूचना प्रकाशन गरी संशोधन गर्न सक्ने,
२. प्रचलित नेपाल कानून बमोजिम एवं कुनै मन्त्रालय वा निकायको निर्णयबाट जिल्ला विकास समितिलाई प्रदान वा प्रत्यायोजन गरिएको काम, कर्तव्य र अधिकार समेत चालू आ.व.सम्मका लागि जिल्ला समन्वय समितिले प्रयोग गर्ने,
३. गाउँपालिका वा नगरपालिकाका वडा कार्यालयले प्रचलित नेपाल कानून बमोजिम साविकका नगरपालिकाको वडा कार्यालयको अधिकारका अतिरिक्त अनुसूची-१ मा उल्लेख भएको काम, कर्तव्य र अधिकार प्रयोग गर्ने,
४. गाउँसभा वा नगरसभा तथा गाउँ कार्यपालिका वा नगर कार्यपालिकाको काम, कर्तव्य र अधिकार (नेपाल सरकार मन्त्रिपरिषद्बाट स्वीकृत कार्य विस्तृतीकरण बमोजिमको स्थानीय तहको अधिकारसमेत) सम्बन्धित गाउँपालिका वा नगरपालिकाको कार्यकारी अधिकृतले प्रयोग गर्ने,

तर सभाको अधिकार प्रयोग गर्दा कर लगाउने, राजश्वको अनुमान तथा व्यय सम्बन्धी विषयमा बाहेक अन्य कानून बनाउन सकिने छैन,

केदार बहादुर अधिकारी
सचिव

संघीय मामिला तथा स्थानीय विकास मन्त्रालयले गाउँपालिका वा नगरपालिकाको अधिकार क्षेत्रका विषयमा नमूना कानून उपलब्ध गराउन सक्नेछ । त्यसरी उपलब्ध गराइएको नमूना कानून सम्बन्धित गाउँपालिका वा नगरपालिकाले स्वीकृत गरी लागू गर्न सक्ने । यस्तो कानून सम्बन्धित गाउँसभा वा नगरसभाको पहिलो बैठक बसेको मितिले ६० दिनभित्र अनुमोदन गरी लागू गरेकोमा बाहेक स्वतः निस्कृय हुनेछ ।

६. साविकको कुनै गाउँ विकास समिति वा नगरपालिका हाल एकभन्दा बढी गाउँपालिका वा नगरपालिकामा समावेश भएकोमा सम्बन्धित गाउँपालिका वा नगरपालिकाले बडा कार्यालय स्थापना र सञ्चालन सम्बन्धमा आवश्यक व्यवस्था मिलाउने,
७. विषयगत कार्यालय अन्तर्गतका सेवा केन्द्र वा सेवा उपकेन्द्रले चालू आर्थिक वर्षको बाँकी अवधिका लागि त्यस्तो सेवा केन्द्र वा उपकेन्द्र रहेको गाउँपालिका वा नगरपालिकाको प्रत्यक्ष सुपरिवेक्षण, समन्वय र निर्देशनमा रही सेवा प्रवाह गर्ने ।

तर आगामी आर्थिक वर्षको कार्यक्रम तथा बजेट तर्जुमा तथा कार्यान्वयन गर्दा विषयगत कार्यालय र अन्तर्गतका सेवाकेन्द्र तथा उपकेन्द्रहरू सम्बन्धीत गाउँपालिका वा नगरपालिका अन्तर्गत हस्तान्तरण गरी गर्नुपर्नेछ ।

८. साविकका जिल्ला विकास समितिले जिल्ला समन्वय समितिको नाममा कार्य सञ्चालन गर्ने,
९. जिल्ला समन्वय समितिले आर्थिक वर्ष २०७४/७५ का लागि वार्षिक योजना र कर लगाउने जस्ता नीतिगत विषयमा जिल्ला परिषदको बैठक नगर्ने, गरिसकेको भए कार्यान्वयन नगर्ने,
१०. प्रचलित नेपाल कानून बमोजिम एवं कुनै मन्त्रालय वा निकायको निर्णयबाट गाउँ विकास समिति वा नगरपालिकालाई प्रदान वा प्रत्यायोजन गरिएको काम, कर्तव्य र अधिकार समेत गाउँपालिका र नगरपालिकाले प्रयोग गर्ने,
११. गाउँपालिका र नगरपालिकाले शहरी योजना, बस्ती विकास तथा भवन निर्माण मापदण्ड, २०७२ कार्यान्वयन गर्ने,
१२. जिल्लासभा र जिल्ला समन्वय समितिले गर्ने काम, कर्तव्य र अधिकारको प्रयोग सम्बन्धित स्थानीय विकास अधिकारीले गर्ने,
१३. चालू आर्थिक वर्षका लागि जिल्ला स्थित विषयगत कार्यालयले जिल्ला समन्वय समितिको समन्वय र निर्देशनमा रही कार्य गर्ने,

ख. प्रशासन तथा कर्मचारी व्यवस्था:

१४. जिल्लासभामा प्रशासकीय प्रमुखको रूपमा स्थानीय विकास अधिकारी रहने र गाउँपालिका वा नगरपालिकामा प्रशासकीय प्रमुखको रूपमा कार्यकारी अधिकृत रहने । जिल्ला समन्वय

केदार बहादुर अधिकारी
साँचव

समितिको स्थानीय विकास अधिकारी तथा गाउँपालिका वा नगरपालिकाको कार्यकारी अधिकृत संघीय मामिला तथा स्थानीय विकास मन्त्रालयले खटाउने । यसरी मन्त्रालयबाट नखटाइए सम्म देहाय बमोजिम गर्ने:

क) साविक जिल्ला विकास समितिको स्थानीय विकास अधिकारीले सम्बन्धित जिल्लासभा तथा जिल्ला समन्वय समितिको सचिव भई काम गर्ने,

ख) गाउँपालिका वा नगरपालिकामा समावेश भएका साविकका गाउँ विकास समिति वा नगरपालिकामा कार्यरत गाउँ विकास समितिको सचिव वा कार्यकारी अधिकृत मध्येबाट वरिष्ठतम कर्मचारीले सम्बन्धित गाउँपालिका वा नगरपालिकाको कार्यकारी अधिकृत भई काम गर्ने ।

१५. सामान्य प्रशासन मन्त्रालयले नेपाल सरकारको विभिन्न विषयगत सेवामा रहेका राजपत्रांकित (अधिकृतस्तर) का कर्मचारीलाई संघीय मामिला तथा स्थानीय विकास मन्त्रालयमा र राजपत्र अनंकित कर्मचारीलाई सम्बन्धित जिल्ला समन्वय समितिको कार्यालयमा खटाउन सक्ने । जिल्ला समन्वय समितिको कार्यालयले राजपत्र अनंकित कर्मचारीलाई गाउँपालिका वा नगरपालिका वा सोको बडामा पदस्थापन गर्नसक्ने,

१६. साविकको जिल्ला विकास समितिमा नेपाल सरकारको तर्फबाट खटिएका र साविकको जिल्ला विकास समितिबाट कानून बमोजिम नियुक्त भई कार्यरत स्थायी कर्मचारीहरु अर्को व्यवस्था नभएसम्म साविककै पद र सेवा शर्त बमोजिम जिल्ला समन्वय समिति अन्तर्गत रहने ।

तर जिल्लाभित्रको कुनै गाउँपालिका वा नगरपालिकालाई प्रशासकीय प्रमुख वाहेकको अन्य कर्मचारी नपुग भएको अवस्थामा जिल्ला समन्वय समितिले जिल्ला समन्वय समिति अन्तर्गत रहेका कर्मचारीलाई साविककै पद र सेवा शर्त बमोजिम हुने गरी अर्को व्यवस्था नभए सम्म त्यस्तो गाउँपालिका वा नगरपालिकामा काजमा खटाउने,

१७. साविकका गाउँ विकास समिति वा नगरपालिका वा तिनका बडामा कार्यरत नेपाल सरकारको तर्फबाट खटिएका र साविकको स्थानीय निकायका कानून बमोजिम नियुक्त स्थायी कर्मचारीहरु सो गाउँ विकास समिति वा नगरपालिका वा तिनको बडा जुन गाउँपालिका वा नगरपालिकामा समाहित भएको हो सोही गाउँपालिका वा नगरपालिकामा अर्को व्यवस्था नभए सम्म साविक कै सेवा शर्त कायम रहने गरी काममा खटाउने,

१८. गाउँपालिका वा नगरपालिकाको बडा सचिव नपुग भएको अवस्थामा सम्बन्धित कार्यकारी अधिकृतले अर्को व्यवस्था नभएसम्म गाउँपालिका वा नगरपालिकामा उपलब्ध कर्मचारीहरु मध्येबाट जेष्ठ उपयुक्त कर्मचारीलाई बडा सचिवको काम गर्न खटाउन सक्ने,

केदार बहादुर अधिकारी
सचिव

१५. साविकको गाउँ विकास समिति सिङ्गै गाउँपालिकाको वा नगरपालिकाको बडा कायम भएकोमा सो गाउँ विकास समितिमा कार्यरत गाउँ विकास समितिको सचिवले सोही वडाको सचिव भई कार्य गर्ने ।

तर समाहित भएको गाउँपालिका वा नगरपालिकामा वरिष्ठताका आधारमा निजले कार्यकारी अधिकृत भई काम गर्नु पर्ने भएमा तत्काल काम चलाउनको लागि सम्बन्धित गाउँपालिका वा नगरपालिकाले उपलब्ध कर्मचारीहरूमध्येबाट वडा सचिवको काम गराउने ।

२०. साविक नगरपालिकाको कुनै वडा यथावत कायम रहेकोमा वडा सचिवले सोही वडाको सचिव भई काम गर्ने ।

तर कार्यवधी पुगेको अवस्थामा निजको समान पदमा अर्को वडामा सरुवा गर्न सकिने, २१. साविकको कुनै गाउँ विकास समिति एकै गाउँपालिका वा नगरपालिका भित्रका एकभन्दा बढी वडामा कायम भएकोमा प्रत्येक वडा कार्यालय खडा नभएसम्म साविकको गाउँ विकास समितिको कार्यालय रहेको स्थानबाट संयुक्त वडा कार्यालय खडा गरी साविकको गाउँ विकास समितिको सचिवले वडा सचिवको रूपमा काम गर्ने,

२२. साविकको गाउँ विकास समिति वा नगरपालिका एकभन्दा बढी गाउँपालिका वा नगरपालिकामा समावेश भएको वा एकभन्दा बढी वडामा विभाजन भई संयुक्त वडा कार्यालयबाट सेवा प्रवाह गर्न नसकिने देखिएमा प्रमुख जिल्ला अधिकारीको संयोजकत्वमा स्थानीय विकास अधिकारी र सम्बन्धित गाउँपालिका वा नगरपालिकाका कार्यकारी अधिकृत रहेको समितिले स्थानीय स्तरमा आवश्यक परामर्श गरी तत्कालको लागि वडा कार्यालय रहने उपयुक्त स्थान तोकী सेवा प्रवाह र कार्य सञ्चालनको व्यवस्था मिलाउने । समितिले आवश्यकता अनुसार अन्य पदाधिकारीलाई बैठकमा आमन्त्रण गर्न सक्ने,

२३. गाउँपालिका वा नगरपालिकामा साविक स्थानीय निकायमा कार्यरत कर्मचारी र बुँदा नं. १५ बमोजिम सामान्य प्रशासन मन्त्रालयबाट खटाइएका कर्मचारी मध्येबाट व्यवस्थापन गर्दा नपुग हुने कर्मचारी व्यवस्थापन गर्न प्रत्येक जिल्लामा प्रमुख जिल्ला अधिकारीको संयोजकत्वमा स्थानीय विकास अधिकारी र कोष तथा लेखा नियन्त्रक कार्यालयको प्रमुख रहेको तीन सदस्यीय जिल्लास्तरीय स्थानीय तह सहजीकरण तथा कर्मचारी व्यवस्थापन समितिरहने । यस समितिले कामसँग सम्बन्धित कुनै पदाधिकारी वा व्यक्तिलाई समितिको बैठकमा आमन्त्रण गर्न सक्ने.

केदार बहादुर अधिकारी
सचिव

२४. सम्बन्धित स्थानीय तहको कार्यबोझका आधारमा थप जनशक्ति आवश्यक पर्ने भएमा जिल्लास्तरीय स्थानीय तह सहजीकरण तथा कर्मचारी व्यवस्थापन समितिले देहाय बमोजिम कर्मचारी व्यवस्था र अन्य सहजीकरण कार्य गर्नुपर्ने,

क) गाउँपालिका र नगरपालिकाको मिल्दो पदमा अर्को व्यवस्था नभएसम्मका लागि जिल्लाभित्र कार्यरत नेपाल प्रशासन सेवा, सामान्य प्रशासन समुह तथा लेखा समुह, नेपाल विविध सेवा र नेपाल इन्जिनियरिङ्ग सेवा भित्रका राजपत्र अनंकित कर्मचारीहरू मध्येबाट काजमा खटाउनको लागि जिल्ला समन्वय समितिको कार्यालयमा पठाउने,

ग) लोकसेवा आयोगको प्रतिक्षा सूची र अस्थायी सूचीमा रहेका व्यक्तिहरू मध्येबाट

नगरपालिकाको संगठन तथा व्यवस्थापन समितिले देहाय बमोजिमको संख्यामा

स्थापन समेक्षण गरी दरबन्दी सम्बन्धमा नेपाल सरकार दरबन्दी स्वीकृत नभएसम्म तत्कालका लागि पुनर्संरचित कार्यालय सञ्चालन गर्न खटिएको कार्यालयबाट तलब, भत्ता मा कर्मचारी खटाउने,

नगरपालिकाको संगठन तथा व्यवस्थापन समितिले देहाय बमोजिमको संख्यामा

(क) गाउँपालिकामा

गाउँपालिका अधीकृत। #

१

१

१

१

१

२

२

१. कार्यकारी अधिकृत (उप सचिव/प्र

२. इन्जिनियर (सिभिल जनरल)

३. कम्प्युटर इन्जिनियर/अधिकृत

४. नायब सुब्बा

५. लेखापाल

६. सब इन्जिनियर (सिभिल जनरल)

७. कार्यालय सहयोगी

स मन्त्रालयले कार्यबोझ वित्तीय स्रोत र जनसङ्ख्याको

गर्ने ।

सङ्घीय मामिला तथा स्थानीय विकास

आधारमा मापदण्ड बनाई कार्यान्वयन

टुटर इन्जिनियरले बडाको समेत सम्बन्धित प्राविधिक

(इन्जिनियर, सब इन्जिनियर र कम्प्यु

काम गर्ने ।)

केदार दाहाल अधिकारी
सचिव

(ख) गाउँपालिकाको बडामा

१. बडा सचिव	१
२. प्रशासन तथा लेखा सहायक	१
३. कार्यालय सहयोगी	१

(ग) पहिलो पटक नगरपालिका कायम भएको नगरपालिकामा

१. कार्यकारी अधिकृत (उप सचिव/शाखा अधिकृत)	१
२. इन्जिनियर (सिभिल जनरल)	१
३. कम्प्युटर इन्जिनियर/अधिकृत	१
४. नायब सुब्बा	१
५. लेखापाल	१
६. सब इन्जिनियर (सिभिल जनरल)	२
७. कार्यालय सहयोगी	२

(इन्जिनियर, सब इन्जिनियर र कम्प्युटर इन्जिनियरले बडाको समेत सम्बन्धित प्राविधिक काम गर्ने ।)

(घ) साविक देखि नै रहेका नगरपालिकामा

साविककै दरवन्दी बमोजिम हुने ।

(ङ) नगरपालिकाको पहिलो पटक कायम भएको बडामा

१. बडा सचिव	१
२. प्रशासन तथा लेखा सहायक	१
३. कार्यालय सहयोगी	१

(च) नगरपालिकाको साविक देखि नै रहेका बडामा

साविककै दरवन्दी बमोजिम हुने ।

२६. बुँदा नं. २५ को खण्ड (क) र (ग) बमोजिमका गाउँपालिका वा नगरपालिकाले इन्जिनियर र कम्प्युटर इन्जिनियर पदमा सङ्घीय मामिला तथा स्थानीय विकास

मन्त्रालयको स्वीकृति र सब इन्जिनियर पदमा प्रमुख जिल्ला अधिकारीको संयोजकत्वमा रहेको समितिले काजमा खटाउनको लागि आवश्यक जनशक्ति नभएको आधारमा दिएको स्वीकृति बमोजिम बुँदा नं. २५ बमोजिमको संख्याको सीमाभित्र रही तत्काल काम चलाउनका लागि करारमा कर्मचारी नियुक्त गर्न सक्ने,

सम्बन्धित मन्त्रालयले संविधानको अनुसूची-८ र ९ को क्षेत्राधिकार भित्रका विषयसँग सम्बन्धित काम, साधन स्रोत, कर्मचारी र कार्य संयन्त्र चालू आर्थिक वर्षमा सम्बन्धित स्थानीय तहमा हस्तान्तरण गर्ने,

२८. साविक स्थानीय निकायमा कार्यरत कर्मचारीहरूको समायोजन तथा तत् सम्बन्धी उपभोग खर्चका सम्बन्धमा मन्त्रालयले तोके बमोजिम हुने,

ग. आर्थिक प्रशासन

२९. प्रत्येक गाउँपालिका र नगरपालिकामा एक स्थानीय सञ्चित कोष रहने व्यवस्था गर्ने । स्थानीय सञ्चित कोषमा गाउँपालिका वा नगरपालिकाको सबै प्रकारको आम्दानी जम्मा गर्ने र नेपाल सरकारबाट प्राप्त बजेट पनि अनुदानको नामबाट सोही कोषमा जम्मा गर्ने । त्यस्तो कोषबाट कानुन बमोजिम बाहेक कुनै प्रकारको खर्च गर्न नपाइने । छुट्टै खर्च खाता खोली त्यस्तो खातामा स्थानीय सञ्चित कोषबाट रकम निकास गरी खर्च गर्ने,
३०. जिल्ला समन्वय समितिले चालू आर्थिक वर्षको लागि साविक बमोजिमको संख्यामा जिल्ला समन्वय समितिको नाममा नयाँ खाता खोली सञ्चालन गर्ने,
३१. साविकका गाउँ विकास समिति, नगरपालिका र जिल्ला विकास समितिका खाताहरू बन्द गरी सम्बन्धित गाउँपालिका, नगरपालिका र जिल्ला समन्वय समितिको नाममा बुँदा नं. २९ र ३० मा उल्लेख गरे बमोजिम नयाँ खाता खोली मौज्जात सार्ने । सो अवधिसम्म भएका आर्थिक कारोबारहरूको आर्थिक विवरण तयार गरी लेखा परीक्षण गराउने,
३२. नेपाल सरकारबाट साविक गाउँ विकास समिति, नगरपालिका र जिल्ला विकास समितिलाई प्रदान गरेको अख्तियारी गाउँपालिका वा नगरपालिकाको हकमा सम्बन्धित कार्यकारी अधिकृतलाई र जिल्ला समन्वय समितिका हकमा स्थानीय विकास अधिकारीलाई प्रदान गरिएको मानिने,

केदार बस्नार अधिकारी
सचिव

- (ख) नगरपालिकाबाट सञ्चालन भएका योजनाहरू सम्बन्धित नगरपालिकाबाट गर्ने,
 (ग) गाउँ विकास समितिले सञ्चालन गरेका योजना तथा आयोजनाहरू गाउँपालिका वा नगरपालिका वा सो काम गर्न तोकिएको बडाबाट गर्ने ।

साविकका स्थानीय निकायबाट चालू आर्थिक वर्षमा सञ्चालन तथा व्यवस्थापन भएका योजना तथा आयोजनाहरूको सञ्चालन, व्यवस्थापन देहाय बमोजिम गर्ने:

- (क) जिल्ला विकास समितिबाट सञ्चालित योजनाहरू जिल्ला समन्वय समितिबाट गर्ने,
 (ख) नगरपालिकाको बडाबाट सञ्चालन हुन सक्ने योजनाहरू बडाबाट र बाँकी योजना तथा आयोजनाहरू सम्बन्धित नगरपालिकाबाट गर्ने,
 (ग) साविकको पूरै गाउँ विकास समिति कुनै गाउँपालिका वा नगरपालिकाको एउटा बडा कायम भएकोमा सोबाट सञ्चालन गरेका योजना तथा आयोजनाहरू सम्बन्धित बडा कार्यालयबाट गर्ने ।

४१. गाउँपालिका तथा नगरपालिकाहरूले सहभागितामूलक योजना तर्जुमा प्रक्रिया अवलम्बन गरी आगामी आर्थिक वर्षको लागि योजना, कार्यक्रम तथा बजेट तर्जुमा गर्ने ।

४२. जिल्ला विकास समितिबाट नेपाल सरकार र दातृ निकायको सहयोगमा सञ्चालित बहु वर्षीय योजना तथा कार्यक्रमका हकमा मन्त्रालयले तोके बमोजिम हुने,

तथा राजस्व

४३. चालू आर्थिक वर्षको हकमा साविक जिल्ला विकास समितिले कानून बमोजिम निर्धारण तथा लागू गरेको करका आधार र दरलाई सम्बन्धित जिल्ला समन्वय समितिले निरन्तरता दिई सोही अनुसार संकलन गर्ने,

४४. गाउँपालिका वा नगरपालिकामा समावेश भएका साविक गाउँ विकास समिति वा नगरपालिकाले कानून बमोजिम निर्धारण तथा लागू गरेको करका आधार र दर मध्ये सबै भन्दा उच्च दर भन्दा बढी नहुने गरी एउटै दर कायम गरी गाउँपालिका वा नगरपालिकाले चालू आर्थिक वर्षको हकमा निरन्तरता दिई संकलन गर्ने । यस्तो कर गाउँपालिका वा नगरपालिका वा सोको सम्बन्धित बडा कार्यालयबाटै संकलन गर्ने गरी कर लगाउने वा राजस्व उठाउने,

 केदार बहादुर अधिकारी
 साविक

च. सम्पत्ति हस्तान्तरण

४५. गाउँपालिका वा नगरपालिका कायम हुँदा सो भित्र समाहित भएका साविकका गाउँ विकास समिति वा नगरपालिका वा त्यसको कुनै वडाको चल, अचल सम्पत्ति, दायित्व तथा अभिलेख त्यसरी कायम भएका गाउँपालिका वा नगरपालिकामा स्वतः हस्तान्तरण हुने,
४६. साविक जिल्ला विकास समितिको चल, अचल सम्पत्ति, दायित्व तथा अभिलेख सम्बन्धित जिल्ला समन्वय समितिमा स्वतः हस्तान्तरण हुने । जिल्ला समन्वय समितिको कुनै सम्पत्ति गाउँपालिका वा नगरपालिकाका लागि आवश्यक देखिएमा मन्त्रालयले निर्णय गरे बमोजिम हस्तान्तरण हुने,

छ. सहजीकरण तथा समन्वय

४७. यस आदेश बमोजिम गर्नु गराउनु पर्ने कार्यलाई सहजीकरण गर्न देहाय बमोजिम केन्द्रीय सहजीकरण समितिरहनेछ,

केन्द्रीय सहजीकरण समिति

संघीय मामिला तथा स्थानीय विकास मन्त्री	संयोजक
सामान्य प्रशासन मन्त्री	सह संयोजक
सचिव, प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय	सदस्य
सचिव, संघीय मामिला तथा स्थानीय विकास मन्त्रालय	सदस्य
सचिव, गृह मन्त्रालय	सदस्य
सचिव, सामान्य प्रशासन मन्त्रालय	सदस्य
सचिव, कृषि विकास मन्त्रालय	सदस्य
सचिव, पशुपंछी विकास मन्त्रालय	सदस्य
सचिव, शिक्षा मन्त्रालय	सदस्य
सचिव, स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालय	सदस्य
सचिव, खानेपानी तथा सरसफाइ मन्त्रालय	सदस्य
सचिव, सिंचाइ मन्त्रालय	सदस्य

सचिव, भौतिक पूर्वाधार तथा यातायात मन्त्रालय

सदस्य

सचिव, सहरी विकास मन्त्रालय

सदस्य

महिलेखा नियन्त्रक

सदस्य

सहसचिव, स्वायत्त शासन महाशाखा, संघीय मामिला तथा स्थानीय विकास मन्त्रालय सदस्य सचिव

यस समितिले कामसँग सम्बन्धित कुनै मन्त्रालय वा निकायका पदाधिकारी वा व्यक्तिलाई समितिको बैठकमा आमन्त्रण गर्न सक्नेछ ।

४८. यस आदेश बमोजिम स्थानीय तहमा नेपाल सरकारबाट खटाउने निजामती कर्मचारी र स्थानीय तहको कार्य क्षेत्रका विषयमा समन्वय गर्न देहायको एक केन्द्रीय व्यवस्थापन समन्वय समिति रहनेछ,

केन्द्रीय व्यवस्थापन समन्वय समिति

१. मुख्य सचिव	संयोजक
२. सचिव, सामान्य प्रशासन मन्त्रालय	सदस्य
३. सचिव, सम्बन्धित सेवा, समूह सञ्चालन गर्ने मन्त्रालय वा निकाय	सदस्य
४. सचिव, संघीय मामिला तथा स्थानीय विकास मन्त्रालय	सदस्य सचिव

ज. विविध

४९. प्रचलित कानून बमोजिम जारी गरिएका निर्देशिका वा कार्यविधि यस आदेशसँग नवाझिएको हदसम्म लागू गर्ने,
५०. गाउँ कार्यपालिका वा नगरकार्यपालिका वा जिल्ला समन्वय समितिले नेपालको संविधानको अनुसूची-३ बमोजिमको निशान छाप प्रयोग गर्ने । स्थानीय तहको नाम र कार्यालयले प्रयोग गर्ने छापको ढाँचा अनुसूची-२ मा उल्लेख भएबमोजिम हुने ।
५१. यस आदेशको उद्देश्य पूरा गर्नका लागि स्थानीय तहको सञ्चालन, व्यवस्थापन तथा सेवा प्रवाह गर्ने क्रममा अस्पष्टता भएमा नीतिगत व्यवस्था बाहेक संघीय मामिला तथा स्थानीय विकास मन्त्रालयले बाधा अड्काउ फुकाउने ।

केदार बहादुर अधिकारी
सचिव

अनुसूची-१

(वृंदा ३ सँग सम्बन्धित)

गाउँपालिका वा नगरपालिकाका वडाको काम, कर्तव्य र अधिकार

के। योजना तर्जुमा, कार्यान्वयन तथा अनुगमन

- (१) सहभागितामूलक योजना तर्जुमा प्रणाली अनुसार वस्ती वा टोलस्तरवाट योजना तर्जुमा प्रक्रिया अवलम्बन गरी वस्ती तथा टोलस्तरीय योजनाको माग संकलन, प्राथमिकीकरण तथा छनौट गर्ने,
- (२) वडाभित्रका क्रियाशील राजनीतिक दल, वडा नागरिक मञ्च, नागरिक सचेतना केन्द्र, टोल विकास संस्था लगायत सामुदायिक एवं सामाजिक संघ संस्था, निकायहरूसँग परामर्श, छलफल, सहभागितामूलक प्रक्रियाको अवलम्बन गर्ने,
- (३) वडाभित्रका योजनाहरूको कार्यान्वयन, अनुगमन गर्ने,
- (४) टोल विकास संस्थाको गठन र परिचालन गर्ने । वडाभित्र सञ्चालन हुने योजनाहरूका लागि उपभोक्ता समितिको गठन तथा सोको अनुगमन गर्ने,
- (५) वडाभित्रका आयोजना तथा भौतिक पूर्वाधारको संरक्षण, मर्मत सम्भार, रेखदेख तथा व्यवस्थापन गर्ने,

(ख) तथ्यांक अद्यावधिक तथा संरक्षण

- (६) निजी घर तथा घर परिवारको लगत राख्ने, ऐतिहासिक, पुरातात्विक, सांस्कृतिक तथा धार्मिक महत्वका सम्पदा तथा प्राचीन स्मारक, सार्वजनिक तथा सामुदायिक भवन, सार्वजनिक, ऐलानी, पर्ती जग्गाको लगत राख्ने तथा संरक्षण गर्ने, खुला क्षेत्र, चोक, घाट, पाटी, पौवा, सत्तल, धर्मशाला, मठ, मन्दिर, गुम्वा, मस्जिद, देवस्थल, मदरसा, पर्ति जग्गा, डाँडापाखा, चरनक्षेत्र, पानीको मूल, पोखरी, तलाउ, इनार, कुवा, धारा, हुँगेधारा, गुठीघर, वाटो, सडक, पुल पुलेसा, कुलो नहर, पानी घट्ट, मिल, आदिको तथ्यांक संकलन तथा अद्यावधिक गरी लगत राख्ने, संरक्षण गर्ने र खण्डीकृत तथ्यांक र सूचनासहितको वडाको पाश्चवित्र तयार तथा अद्यावधिक गर्ने,

केदार बहादुर अधिकारी
सचिव

(ग) विकास कार्य

- (७) शिक्षा: बालउद्यानको व्यवस्था र व्यवस्थापन, अनौपचारिक शिक्षा कार्यक्रम तथा प्रारम्भिक बाल विकास केन्द्र सञ्चालन तथा व्यवस्थापन गर्ने, पुस्तकालय, वाचनालय, सामुदायिक सिकाई केन्द्र, बाल क्लब तथा बाल सञ्जालको सञ्चालन तथा व्यवस्थापन गर्ने,
- (८) स्वास्थ्य: बडा तहको स्वास्थ्य केन्द्र/उपकेन्द्रको व्यवस्थापन गर्ने, बालबालिकाहरूलाई वि.सि.जि., पोलियो, भिटामिन "ए" को व्यवस्था गर्ने, पोषण कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने, बडा तहमा स्वास्थ्य जनचेतना विकास, स्वास्थ्य सूचना कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने, शहरी तथा ग्रामीण स्वास्थ्य क्लिनिक सञ्चालन गर्ने गराउने, सार्वजनिक शौचालय तथा स्नान गृहको निर्माण तथा व्यवस्थापन गर्ने गराउने,
- (९) खानेपानी, सरसफाई तथा फोहोरमैला व्यवस्थापन: वडास्तरीय सामुदायिक धाराको प्रबन्ध, कुवा, इनार, पोखरीको निर्माण, संरक्षण, गुणस्तर नियमन गरी गाउँपालिका वा नगरपालिकालाई जानकारी गराई सहयोग गर्ने गराउने, घरबाट निकास हुने फोहोरमैलाको संकलन र व्यवस्थापन, चोक तथा गल्लीहरूको सरसफाई, ढल निकास, भरेका जनावर व्यवस्थापन, सतही पानीको निकास गर्ने, पानीको स्रोत अर्थात् मूलको संरक्षण (वृक्षारोपण, तटबन्ध, नदी नियन्त्रण) गर्ने गराउने, फोहोरमैला गर्नेलाई सम्बन्धित ऐन अनुसार जरिवाना गर्ने,
- (१०) कृषि विकास:- कृषि तथा फलफूल नर्सरीको स्थापना तथा समन्वय र प्रवर्द्धन गर्ने, वडास्तरीय अगुवा कृषक तालिम अभिमुखीकरण गर्ने, कृषि मलको माग संकलन गर्ने, कृषिमा लाग्ने रोगहरूको विवरण तयार गरी गाउँपालिका र नगरपालिकामा प्रस्तुत गर्ने,
- (११) पशुपंछी विकास तथा व्यवस्थापन: पशुपंछी विकास, छाडा चौपाया व्यवस्थापन, बडाभित्रको चरन क्षेत्र संरक्षण तथा व्यवस्थापन गर्ने,
- (१२) सांस्कृतिक प्रवर्द्धन: स्थानीय समुदायका चाडपर्व, भाषा संस्कृतिको विकासको लागि कला, नाटक, जनचेतनामूलक तथा सांस्कृतिक कार्यक्रमहरूको आयोजना गर्ने गराउने, स्थानीय मौलिकता झल्किने सांस्कृतिक रीतिरिवाजलाई संरक्षण तथा प्रवर्द्धन गर्ने,
- (१३) खेलकुद: बडाभित्र खेलकुद पूर्वाधारको विकास गर्ने, अन्तर विद्यालय तथा बाल क्लबहरू मार्फत खेलकुद कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने गराउने,

- (१४) यातायात: वडा क्षेत्रभित्रको बाटोघाटो चालू अवस्थामा राख्ने तथा राख्न सहयोग गर्ने, वडाभित्रका सडक अधिकार क्षेत्रमा अवरोध र अतिक्रमण गर्न नदिने, बसपार्कको सरसफाई गर्ने, बाटोघाटोको बाढी, पहिरो पन्छाउने,
- (१५) उद्योग: घरेलु उद्योगको लगत संकलन, सम्भाव्यता पहिचान गर्ने, वडाभित्र घरेलु उद्योगको प्रवर्द्धन गर्ने,
- (१६) व्यक्तिगत घटना दर्ता: प्रचलित कानून बमोजिम व्यक्तिगत घटना दर्ता, अद्यावधिक तथा सोको अभिलेख संरक्षण गर्ने र गाउँपालिका वा नगरपालिकामा प्रतिवेदन गर्ने, जनचेतना कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने,
- (१७) सामाजिक सुरक्षा: सामाजिक सुरक्षा भत्ता वितरण गर्ने, अभिलेख अद्यावधिक गर्ने, बालपोषण तथा बाल संरक्षण सम्बन्धी काम गर्ने,
- (१८) सामाजिक तथा आर्थिक सशक्तीकरण: बडालाई बालमैत्री बनाउने, वडाभित्र आर्थिक तथा सामाजिक रूपमा पछि परेका महिला, बालबालिका, दलित, अपाङ्गता भएका व्यक्ति, जेष्ठ नागरिक, अल्पसंख्यक, सीमान्तकृत समुदायको अभिलेख राखी सामाजिक तथा आर्थिक उत्थान सम्बन्धी काम गर्ने, विभिन्न समुदायका बीचमा सामाजिक सदभाव र सौहार्दता कायम गर्ने, बालविवाह, महिला विरुद्धको हिंसा, छुवाछुत, दहेज तथा दाइजो, हलिया प्रथा, छाउपडी, कमलरी प्रथा, बालश्रम, मानव बेचबिखन, निरक्षरता, आदि जस्ता सामाजिक कुरिती र अन्धविश्वासको अन्त्य गर्ने गराउने,
- (१९) कर सम्बन्धी कार्यहरू: गाउँपालिका वा नगरपालिकाका बडाले प्रचलित कानूनको अधीनमा रही मालपोत तथा भूमि कर, व्यवसाय कर, बहाल कर, विज्ञापन कर, सःशुल्क पार्किङ्ग, नयाँ व्यवसाय दर्ता, सिफारिश दस्तुर, सवारी साधन कर, मनोरञ्जन करको लेखाजोखा र संकलन गर्ने तथा सम्बन्धित गाउँपालिका वा नगरपालिकामा प्रतिवेदन गर्ने, बुझाउने
- (२०) असहाय, असक्त, बेवारिश व्यक्तिको सहायता र संरक्षण: वडाभित्रका असक्त विरामी भएको बेवारिस वा असहाय व्यक्तिलाई नजिकको अस्पताल वा स्वास्थ्य केन्द्रमा पु-याई औषधोपचार गराउने, वडामा कुनै असहाय वा बेवारिस व्यक्तिको मृत्यु भएमा निजको दाह संस्कारको व्यवस्था मिलाउने, सडक बालबालिकाको उद्धार र पुनर्स्थापना गर्ने गराउने,

(२१) वन तथा वातावरण: वडाभित्रको सामुदायिक वन, वनजन्य सम्पदा र जैविक विविधताको संरक्षण र प्रवर्द्धन गर्ने । वडा, टोल, वस्तीस्तरमा हरियाली क्षेत्र विस्तार गर्ने गराउने, वडालाई वातावरणमैत्री बनाउने ।

(२२) प्रवर्द्धनात्मक कार्यक्रम गर्ने गराउने: प्राङ्गारिक कृषि, सुरक्षित मातृत्व, विद्यार्थी भर्ना, पूर्ण खोप, खुला दिशामुक्त/पूर्ण सरसफाइ, वातावरणमैत्री तथा बालमैत्री शासनजस्ता प्रवर्द्धनात्मक कार्यहरू गर्ने गराउने,

(घ) नियमन कार्य

(२३) वडाभित्र सञ्चालित विकास योजना, आयोजना तथा संलग्न उपभोक्ता समितिहरूका कार्यको नियमन गर्ने,

(२४) घर निर्माण तथा गुणस्तर कार्य भवन संहिता तथा मापदण्ड अनुसार भए नभएको अनुगमन गर्ने, सिकर्मी, डकर्मालाई भूकम्प प्रतिरोधी भवन निर्माण सम्बन्धी तालिम दिने,

(२५) खाद्यान्न, माछा, मासु, तरकारी, फलफूल, पेय पदार्थ तथा उपभोग्य सामग्रीको गुणस्तर र मूल्यसूची अनुगमन गरी उपभोक्ता हित संरक्षण गर्ने,

(२६) वडाभित्रका उद्योग धन्दा र व्यवसायको प्रवर्द्धन गरी लगत राख्ने,

(२७) हाट बजारको व्यवस्थापन गर्ने गराउने,

(२८) विद्युत चुहावट तथा चोरी नियन्त्रण गर्ने,

(ङ) सिफारिश वा प्रमाणित गर्ने: वडाले देहाय बमोजिमका विषयमा सिफारिश वा प्रमाणित गर्ने,

(१) नाता प्रमाणित,

(२) नागरिकताको सिफारिश र नागरिकताको प्रतिलिपि लिनका लागि सिफारिश,

(३) बहाल करको लेखाजोखा सिफारिश,

(४) कोठा खोल्न रोहबरमा बस्ने,

(५) मोही लगत कट्टा सिफारिश,

(६) घर जग्गा करको लेखाजोखा सिफारिश,

(७) जन्म मिति प्रमाणित,

- (८) व्यापार व्यवसाय बन्द भएको, वा सञ्चालन नभएको वा व्यापार व्यवसाय हुँदै नभएको सिफारिश,
- (९) मिलापत्र कागज गराउने निवेदन दर्ता सिफारिश,
- (१०) विवाह प्रमाणित, अविवाहित प्रमाणित
- (११) निःशुल्क वा सशुल्क स्वास्थ्य उपचार सिफारिश,
- (१२) आफ्नो अधिकारक्षेत्रका विषयमा अंग्रेजी भाषामा सिफारिश तथा प्रमाणित,
- (१३) घर पाताल प्रमाणित,
- (१४) व्यक्तिगत विवरण प्रमाणित,
- (१५) पुर्जामा घरकायम गर्ने सिफारिश,
- (१६) फरक, फरक नाम, थर, जन्म मिति सिफारिश र प्रमाणित/दुवै नाम गरेको व्यक्ति एकै हो भन्ने सिफारीश,
- (१७) नाम, थर, जन्म मिति संसोधनको सिफारिश,
- (१८) जग्गा धनीपुर्जा हराएको सिफारिश
- (१९) कागज र मन्जुरीनामा प्रमाणित,
- (२०) कित्ताकाट सिफारिश,
- (२१) संरक्षक प्रमाणित तथा संस्थागत र व्यक्तिगत संरक्षक सिफारिश,
- (२२) जीवितसँगको नाता प्रमाणित,
- (२३) हकबाला वा हकदार प्रमाणित,
- (२४) नामसारी सिफारिश,
- (२५) जग्गाको हक सम्बन्धी सिफारिश (सार्वजनिक, ऐलानी तथा पर्ति जग्गा बाहेक)
- (२६) मृतकसँगको नाता प्रमाणित, सर्जिमिन, सिफारिश,
- (२७) उद्योग टाउँसारी सिफारिश,
- (२८) जीवित रहेको सिफारिश,
- (२९) पूर्व प्राथमिक विद्यालय खोल्ने सिफारिश र अनुमति

केदार लामा अधिकारी

- (३०) जग्गा मूल्यांकन सिफारिश प्रमाणित
- (३१) विद्यालयको कक्षा वृद्धि सिफारिश
- (३२) पालन पोषण सिफारिश,
- (३३) वैवाहिक अंगिकृत नागरिकता सिफारिश,
- (३४) आर्थिक अवस्था कमजोर वा विपन्नता प्रमाणित-आर्थिक अवस्था बलियो वा सम्पन्नता प्रमाणित,
- (३५) विद्यालय ठाउँसारी सिफारिश,
- (३६) धारा तथा विद्युत जडान सिफारिश,
- (३७) प्रचलित कानून अनुसार प्रत्यायोजित अधिकार बमोजिमको अन्य सिफारिश वा प्रमाणित ।

(च) विविध

गाउँपालिका वा नगरपालिकाले तोकिएको अन्य कार्य गर्ने ।

केदार बहादुर अधिकारी
सचिव

अनुसूची-२

(बुँदा ५० सँग सम्बन्धित)

स्थानीय तहको नाम र छाप

क. जिल्ला समन्वय समितिको साइनबोर्डका लागि:

ख. जिल्ला समन्वय समितिको पत्राचारका लागि:

	जिल्ला समन्वय समितिको कार्यालय, (जिल्लाको नाम लेख्ने) ... (कार्यालय रहेको स्थान), ...प्रदेश, नेपाल ।
--	--

ग. गाउँपालिका /नगरपालिकामा रहने साइनबोर्डका लागि

नोट: उपमहानगरपालिका वा महानगरपालिकाले "नगरपालिका" लेखेको स्थानमा "उपमहानगरपालिका" वा "महानगरपालिका" लेख्ने ।

घ. गाउँ कार्यपालिकाको पत्राचारको लागि

	...गाउँपालिका गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय ... (कार्यालय रहेको स्थान), ...(जिल्ला) ...प्रदेश, नेपाल ।
--	---

केदार बहादुर अधिकारी
सचिव

ड. नगर कार्यपालिकाको पत्राचारको लागि

	...नगरपालिका नगर कार्यपालिकाको कार्यालय ... (कार्यालय रहेको स्थान), ...(जिल्ला) ...प्रदेश, नेपाल ।
---	---

नोट: उपमहानगरपालिका वा महानगरपालिकाले "नगरपालिका" लेखेको स्थानमा "उपमहानगरपालिका" वा "महानगरपालिका" लेख्ने ।

च. गाउँपालिका /नगरपालिकाको बडा कार्यालयमा रहने साइनबोर्डका लागि

 ...गाउँपालिका/नगरपालिका ... नं. बडा कार्यालय २०७३

नोट: उपमहानगरपालिका वा महानगरपालिकाले "नगरपालिका" लेखेको स्थानमा "उपमहानगरपालिका" वा "महानगरपालिका" लेख्ने ।

छ. गाउँपालिका /नगरपालिकाको बडाको पत्राचारको लागि

	...गाउँपालिका/नगरपालिका ... नं. बडा कार्यालय ... (बडा कार्यालय रहेको स्थान), ...(जिल्ला) ...प्रदेश, नेपाल ।
---	--

नोट: १. उपमहानगरपालिका वा महानगरपालिकाले "नगरपालिका" लेखेको स्थानमा "उपमहानगरपालिका" वा "महानगरपालिका" लेख्ने ।

२. रहेको स्थानमा सन्दर्भ अनुसार नाम वा ठेगाना जे लेख्नुपर्ने हो सो उल्लेख गर्ने ।